

Broj: 01-430/24-210/4

Podgorica, 12.04.2024. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije na osnovu čl. 20f st 1 t.5 Zakona o zaštiti konkurencije ('Sl. list CG', br. 44/12, 13/18 i 145/21), člana 14 stav 3 Zakona o kontroli državne pomoći ('Sl. list CG', br. 12/18) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ('Sl. list CG', br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17) u postupku ocjene usklađenosti, po prijavi državne pomoći podnijete od strane Ministarstva ekonomskog razvoja, a na osnovu predloga rješenja v.d. zamjenika direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 12.04.2024. godine donosi

RJEŠENJE

1. UTVRĐUJE SE da je Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu u skladu sa propisima kojima se regulišu pitanja državne pomoći.
2. ZADUŽUJE SE Ministarstvo ekonomskog razvoja da sve de minimis pomoći dodijeljene na osnovu programa iz tačke 1. dispozitiva ovog rješenja, evidentira u registru de minimis pomoći, posebno za svakog korisnika de minimis pomoći.

OBRAZLOŽENJE

Prijava

Ministarstvo ekonomskog razvoja (u daljem tekstu: „Ministarstvo”), podnijelo je Prijavu državne pomoći br. 004-305/24-1306/1 od 02.04.2024. godine, koja je zavedena kod Agencije za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „Agencija”) pod br. 05-430/24-210/2 od 02.04.2024. godine, u vezi sa Programom za unaprijeđenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu (u daljem tekstu: „Program”). Ministarstvo je u prilogu dostavilo i Obrazac 1 – Prijava z državnu pomoć, zaveden kod Agencije pod br. 05-430/24-210/2 od 02.04.2024. godine, za ocjenu usklađenosti Programa sa Zakonom o kontroli državne pomoći (u daljem tekstu: „Zakon”). Ovlašćeno lice Ministarstva je svojim potpisom i pečatom ministarstva, na svakoj stranici Obrasca 1, potvrdilo da su svi navedeni podaci, istiniti i tačni.

Opis programa

Program za unapređenje konkurentnosti 2024. godine obuhvata 4 programske linije kojima se targetira dalji podsticaj investicija, kroz nabavku opreme velike i male vrijednosti, digitalna transformacija biznisa, prelazak sa linearnog na cirkularni model poslovanja, jačanje izvoznih potencijala privrednih subjekata, jačanje marketinških aktivnosti, kao i podrška početnicima u biznisu uz obaveznu mentorsku podršku, kako bi se na najbolji mogući način zadovoljile potrebe crnogorske privrede. Kako je navedeno u Prijavi, Program za unapređenje konkurentnosti privrede predstavlja državnu pomoć u smislu člana 2 Zakona o kontroli državne pomoći i Pravilnika o listi pravila državne pomoći („Sl. list CG“ br. 35/14 ... 26/24) (u daljem tekstu: „Pravilnik“) - Prilog 7a.

Prioriteti za razvoj

Programom je predviđeno sprovođenje daljih mjera finansijske i nefinansijske podrške razvoju privrede, kako bi ista kroz podsticajne mehanizme mogla da doprinese stvaranju dodatne vrijednosti u vidu proizvoda i usluga koji će biti dovoljno inovativni i konkurentni na domaćem i međunarodnom tržištu. U odnosu na prethodno implementirani Program iz 2023. godine, Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu obuhvata četiri programske linije. Program za 2024. godinu ističe se kroz uvećane iznose podrške po pojedinačnim programskim linijama, zadržavajući posebne podsticajne mehanizme podrške za ekonomsko osnaživanje mladih i žena u biznisu. Kako bi se podstakla razvojna komponenta biznisa i smanjile regionalne razlike, a istovremeno doprinijelo povećanju produktivnosti MMSP koja posluju u manje razvijenim opštinama Crne Gore, Programom su i ove godine predviđeni posebni intenziteti finansijske podrške usmjereni prvenstveno na razvoj manje razvijenih opština, shodno Indeksu razvijenosti jedinica lokalne samouprave.

Cilj programa

Opšti cilj Programa dalji razvoj MMSP i povećanje njihove produktivnosti koja treba da doprinese stvaranju otpornije, konkurentnije i izvozno orjentisane privrede.

Specifični ciljevi Programa su:

- Podsticanje investicione aktivnosti kroz ulaganja u nabavku opreme u cilju unapređenja proizvodnih procesa;
- Podsticanje razvoja preduzetništva kod žena i mladih kroz posebne podsticajne mehanizme podrške;
- Podizanje nivoa automatizacije poslovnih procesa, nivoa znanja upravljačkih i operativnih struktura kod MMSP kao rezultat digitalizacije poslovnih procesa;
- Podsticaj transformacije poslovnih i tehnoloških procesa sa linearnog na cirkularni model poslovanja;
- Jačanje izvoznih kapaciteta MMSP namijenjene za preduzeća koja imaju prepoznate potencijale za izvoz i izvozno poslovanje;
- Pružanje mentoring usluga za prevazilaženja trenutne situacije i nalaženje najpovoljnijih rješenja za buduće poslovanje kroz dijagnozu, pripremu razvojnih planova, savjetovanje i uspostavljanje poslovne saradnje.

Sektor MMSP je glavni pokretač ekonomske aktivnosti i generator stvaranja dodatne vrijednosti i novih radnih mjesta, a kroz specifične oblike podrške i dalje unapređenje poslovnog okruženja, doprinos održivom ekonomskom razvoju Crne Gore može biti i unaprijeđen i ubrzan.

Predmet programa

Programom je predviđeno sprovođenje četiri programske linije podrške:

- 1. Programska linija za unapređenje proizvodnih kapaciteta;**
- 2. Programska linija za podršku malim ulaganjima;**
- 3. Programska linija za podršku digitalizaciji;**
- 4. Programska linija – Vaučeri za žene i mlade u biznisu.**

Finansijski okvir

Ukupan budžet opredijeljen za realizaciju Programa za unapređenje konkurentnosti privrede za 2024. godinu iznosi 3.000.000,00 €, odnosno pojedinačno po programskim linijama.

Programska linija za unapređenje proizvodnih kapaciteta	2.000.000,00 €
Programska linija za podršku malim ulaganjima	500.000,00 €
Programska linija za podršku digitalizaciji	300.000,00 €
Programska linija – Vaučeri za žene i mlade u biznisu	200.000,00 €

Zavisno od programske linije intenziteti podrške će iznositi i do 80% uz definisanje maksimalnih iznosa.

Za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 100% primjenjivaće se podrška koja uvažava regionalni aspekt i razvrstavanje jedinica JLS prema stepenu razvijenosti. Uvećani procenat bespovratne podrške biće definisan svakom pojedinačnom programskom linijom za privredne subjekte koji posluju u sljedećim opštinama: Petnjica, Andrijevića, Gusinje, Plav, Rožaje, Tuzi, Berane, Bijelo Polje, Šavnik, Mojkovac, Kolašin, Pljevlja, Plužine, Ulcinj, Bar, Žabljak, Cetinje, Nikšić, Danilovgrad, Zeta. Uslov je da od 31.12.2023. godine nije bilo promjena u strukturi vlasništva, kao i u promjeni adrese sjedišta Društva u okviru druge JLS kojim bi se obezbjedio uvećani iznos podrške. Za privredne subjekte koji posluju u jedinicama lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti iznad 100%, nema uvećanja procenta podrške bespovratnih sredstava. Takođe, uvećani intenziteti podrške primjenjivaće se i za privredna društva koja su 50% i više u vlasništvu žena i mladih do 35 godina starosti, a što je definisano svakom pojedinačnom programskom linijom.

Opravdani troškovi

Opravdani troškovi Programa su troškovi koji su realizovani od strane preduzeća pod uslovom:

- Da su u skladu sa opravdanim troškovima porške koji su specifični u okviru svake pojedinačne programske linije;
- Da su navedeni u ponudi/fakturi i/ili ugovoru;
- Da su mjerljivi i da se evidentiraju prema važećim računovodstvenim standardima;

U Programu se navodi da su mjere sadržane u programskim linijama ispunjavaju kriterijume člana 14 Priloga 7a – Regulative Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. godine o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni članova 107. i 108. Ugovora, Pravilnika o listi pravila državne pomoći pa su saglasne sa članovima 6 i 7 Zakona.

Takođe, u Programu se navodi da ukoliko se radi o novoosnovanom privrednom subjektu, dodjeljuje se pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći de minimis pomoći (32013R1407, SL L 352, 24.12.2013., str. 1-8), sadržane u Pravilniku o listi pravila državne pomoći koji se dodjeljuje pojedinačnom korisniku ne smije preći 200.000,00 € u trogodišnjem fiskalnom periodu.

Neprihvatljivi troškovi u okviru Programa obuhvataju sljedeće:

- Porez na dodatu vrijednost;
- Administrativni i carinski troškovi, troškovi transporta, špedicije i skladištenja;
- Nabavku polovne opreme;
- Kupovinu i iznajmljivanje polovne opreme, iznajmljivanje/zakup drugih materijalnih dobara

u cilju obavljanja djelatnosti;

- Izrada i štampanje promotivnog materijala;
- Izgradnju gotovih stambeno-poslovnih jedinica;
- Troškovi izrade proizvoda;
- Osiguranje sredstava;
- Troškove kursnih razlika i provizija za bankarske transakcije;
- Nabavka informatičke opreme (lap top, kompjuteri, štampači, skeneri, i sl.)
- Izradu statičnih web prezentacija preduzeća bez integrisanih softverskih rješenja;
- Troškove obuke zaposlenih, instalacije i održavanja softvera;
- Troškove najma domena, servera i/ili Cloud usluga za web stranice ili aplikacije;...

1. PROGRAMSKA LINIJA ZA UNAPREĐENJE PROIZVODNIH KAPACITETA

Cilj

Ojačati konkurentnost mikro, malih i srednjih preduzeća stvaranjem i proširenjem kapaciteta za razvoj postojećih i novih proizvoda i usluga kroz održavanje i povećanje zaposlenosti, dodatne vrijednosti, širenjem na ino tržištima i usvajanjem novih rješenja i tehnologija.

Specifični ciljevi:

- Podsticanje investicija u osavremenjavanje proizvodnih djelatnosti;
- Povećanje izvoza i stvaranje novih radnih mjesta;
- Podsticanje ravnomjernijeg regionalnog razvoja;
- Poboljšanje ekološkog učinka MMSP.

Predmet

Podrška u okviru Programske linije za unapređenje proizvodnih kapaciteta usmjerena je na sufinansiranje nabavke nove opreme i/ili mašina uključenih u proces proizvodnje za obavljanje podržanih djelatnosti u okviru sektora C Klasifikacije djelatnosti, i to:

- proizvodne opreme i/ili mašina,
- transportno manipulativnih sredstava,
- djelova i specijalizovanih alata za mašine;
- opreme za unapređenje resursne efikasnosti i ekoloških aspekata u procesu proizvodnje (npr. sistemi za tretman otpadnih voda u industriji, oprema za reciklažu, sakupljanje i separaciju otpada).

Finansijski okvir

Programom je predviđen budžet za realizaciju Programske linije za unapređenje proizvodnih kapaciteta od 2.000.000,00 €.

Intenzitet podrške

Programska linija podrazumijeva da privredno društvo finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše, a onda mu se nakon podnesene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstava ugovorene aktivnosti, od strane Ministarstva ekonomskog razvoja odobrava refundacija dijela troškova u visini do 75% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u iznosu ne manjem od 20.000,00 €, niti većem od 150.000,00 € za preduzeća koja obavljaju podržanu djelatnost u okviru sektora C Klasifikacije djelatnosti.

2. PROGRAMSKA LINIJA ZA PODRŠKU MALIM ULAGANJIMA

Cilj

U cilju povećanja konkurentnosti privrednih subjekata Programska linija za podršku malim ulaganjima podstiče razvoj preduzetništva, unapređuje poslovanje privrednih subjekata, sa posebnim akcentom na mlade i žene, dajući konstantan doprinos povećanju broja radnih mjesta kroz nabavku opreme male vrijednosti.

Specifični ciljevi:

- Podsticanje preduzetništva;
- Jačanje preduzetništva žena i mladih;
- Podsticanje pokretanja sopstvenog biznisa;

Predmet

Programska linija za podršku malim ulaganjima podrazumijeva dodjelu bespovratnih sredstava za nabavku osnovnih sredstava/opreme koji su direktno uključeni u proces proizvodnje i pružanja usluge:

- nova proizvodna oprema i/ili mašina, koja je direktno u funkciji kreiranja proizvoda i/ili usluge;
- novi djelovi, specijalizovani alati za mašine;

Preduzeća mogu podnijeti jedan zahtjev za dodjelu finansijske pomoći i to za maksimalno 10 stavki u okviru jedinstvenog ulaganja od prihvatljivih aktivnosti programske linije.

Finansijski okvir

Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za podršku malim ulaganjima iznosi 500.000,00 €.

Intenzitet podrške

Princip je da privredno društvo/preduzetnik finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše a onda mu se nakon podnesene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstva ugovorene aktivnosti, od strane Ministarstva ekonomskog razvoja odobrava se refundacija dijela troškova, i to:

- U visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, u minimalnom iznosu od 1.000,00 €, a u maksimalnom iznosu do 10.000,00 € bez PDV-a.

Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do navršениh 35 godina starosti, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 80% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 5.000,00 €.

Za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 100% intenzitet maksimalne podrške iznosi do 70% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 13.000,00 €.

3. PROGRAMSKA LINIJA ZA PODRŠKU DIGITALIZACIJI

Cilj

Cilj Programske linije za podršku digitalizaciji je podizanje nivoa automatizacije poslovnih procesa i nivoa znanja upravljačkih i operativnih struktura kod MMSP.

Specifični ciljevi:

- Povećan broj MMSP koji su automatizovali poslovne procese;

- Unaprijeđene digitalne vještine zaposlenih u MMSP;
- Povećan izvoz crnogorskih MMSP zahvaljujući digitalnom poslovanju.

Predmet

Kroz Programsku liniju za podršku digitalizaciji podrška je namijenjena za sufinansiranje troškova sljedećih aktivnosti:

- Komponenta 1: Integracija poslovnih softvera i web rješenja;
- Komponenta 2: Realizacija specijalizovanih (personalizovanih) softverskih rješenja veće kompleksnosti;
- Komponenta 3: Podrška za digitalni marketing.

Finansijski okvir

Ukupan budžet za realizaciju Programske linije za podršku digitalizaciji iznosi 300.000,00 €.

Intenziteti podrške

Princip je da preduzeće finansira 100% svih troškova do završetka aktivnosti za koju konkuriše, a onda mu se nakon podnesene dokumentacije koja dokazuje utrošak sredstva ugovorene aktivnosti, od strane Ministarstva ekonomskog razvoja odobrava refundacija dijela troškova, i to:

Komponenta 1: Integracija poslovnih softvera

Refundacija dijela troškova u visini do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, a u maksimalnom iznosu do 3.000,00 € bez PDV-a.

- Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do 35 godina starosti, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 80% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 4.500,00 € bez PDV. Ova pomoć se dodjeljuje kao pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. dec. 2013. godine. Uslov je da u poslednjih šest mjeseci do dana objavljivanja Javnog poziva nije bilo promjena u strukturi vlasništva.
- Za privredne subjekte koji su registovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 100% intenzitet maksimalne podrške iznosi do 70% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 4.000,00 €.

Komponenta 2: Realizacija specijalizovanih (personalizovanih) softverskih rješenja veće kompleksnosti

Refundacija dijela troškova u visini do 70% za mikro i mala preduzeća, tj do 60% za srednja preduzeća iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, a u maksimalnom iznosu do 30.000,00 € bez PDV-a.

Komponenta 3: Podrška za digitalni marketing

Refundacija dijela troškova u iznosu do 50% iznosa opravdanih troškova bez PDV-a, a u maksimalnom iznosu do 3.000,00 €.

- Ukoliko u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 50%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do 35 godina starosti, intenzitet maksimalne podrške iznosi do 80% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 4.500,00 € bez PDV. Ova pomoć se dodjeljuje kao pomoć male vrijednosti (de minimis pomoći) u skladu sa Uredbom Komisije EU br. 1407/2013 od 18. dec. 2013. godine. Uslov je da u poslednjih šest mjeseci do dana objavljivanja Javnog poziva nije bilo promjena u strukturi vlasništva.

- Za privredne subjekte koji su registovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 100% intenzitet maksimalne podrške iznosi do 70% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 4.000,00 €.

4. PROGRAMSKA LINIJA – VAUČERI ZA ŽENE I MLADE U BIZNISU

Cilj

Programska linija – Vaučeri za žene i mlade u biznisu sprovodi se kao novi vid podrške razvoju i primjeni novih poslovnih rješenja i vještina, u cilju pružanja pravovremene pomoći preduzećima u vlasništvu žena i mladih da budu konkurentnija na tržištu u početnim godinama poslovanja.

Specifični ciljevi:

- Rast i razvoj preduzetništva;
- Tehnološko, informatičko unapređenje i jačanje konkurentnosti;
- Uvođenje novih proizvoda ili usluga i podsticanje novog zapošljavanja;
- Usvajanje novih poslovnih vještina.

Predmet

Predmet Programske linije je pružanje nefinansijske i finansijske podrške za unapređenje kvaliteta poslovanja postojećih privrednih subjekata koji posluju do 3 godine do dana apliciranja na Javni poziv.

Nefinansijska podrška obuhvata:

Obezbjediđen mentoring u trajanju od 25 sati besplatnog mentorskog rada sa vlasnikom/odgovornim licem u preduzeću u cilju dijagnostifikovanja trenutne situacije u preduzeću i predlaganja mjera i aktivnosti za unapređenje poslovanja. Proces sprovođenja mentoring usluge biće definisan Ugovornim odnosom između korisnika sredstava i Ministarstva, sa jasno naznačenim rokovovima početka i završetka mentoring aktivnosti u okviru finansijsko-nefinansijske podrške.

Finansijska podrška

Finansijska podrška obuhvata dodjelu bespovratnih sredstava za pokriće dijela troškova za nabavku osnovnih sredstava – opreme, koja su direktno uključena u proces proizvodnje i pružanja usluge:

1. nova proizvodna oprema i/ili mašina, koja je direktno u funkciji povećanja i unapređenja proizvodnih/uslužnih resursa;
2. novi djelovi, specijalizovani alati za mašine.

Mikro, mala, srednja preduzeća i preduzetnici mogu podnijeti jedan zahtjev za dodjelu finansijske pomoći i to za maksimalno 10 stavki u okviru jedinstvenog ulaganja od prihvatljivih aktivnosti programske linije.

Finansijski okvir

Ukupan budžet za realizaciju finansijskog dijela Programske linije - vaučeri za žene i mlade u biznisu iznosi 200.000,00 €.

Intenzitet podrške

Programska linija podrazumijeva da Ministarstvo ekonomskog razvoja odobrava isplatu dijela troškova u visini od 70% iznosa ugovorene subvencije bez PDV-a, u minimalnom iznosu od 1.000,00 €, a u maksimalnom iznosu do 8.000,00 € bez PDV-a. Aplikant - privredno društvo/preduzetnik je dužan da nakon dodijeljene subvencije pružaocu usluge isplati cjelokupnu vrijednost

profakture/fakture, sa pripadajućim PDV-om.

Pravo za učešće u programskoj liniji imaju mikro, mala, srednja preduzeća i preduzetnici kod kojih u osnivačkoj strukturi preduzeća u vlasništvu od minimum 100%, učestvuju osobe ženskog pola i/ili osobe koje imaju do 35 godina starosti. Intenzitet maksimalne podrške iznosi od 70% opravdanih troškova bez PDV-a, odnosno u maksimalnom iznosu do 8.000,00 € bez PDV.

Za privredne subjekte koji su registrovani i obavljaju djelatnost u jedinicama lokalnih samouprava (JLS) sa indeksom razvijenosti do 100% intenzitet bespovratne podrške će se uvećati za dodatnih 10% iznosa opravdanih troškova, dok se maksimalno dozvoljeni iznosi neće mijenjati.

Zaključak

Imajući u vidu sve specifičnosti navedenih programskih linija, a posebno uzimajući u obzir iznose koji korisnici mogu po istima dobiti, Agencija zaključuje da su sredstva po osnovu predmetnog programa, de minimis pomoći u skladu sa Regulativom komisije (EU) 2023/283 koja se u Crnoj Gori primjenjuje kao Prilog 7 Pravilnika o listi pravila državne pomoći. Cijeneći da je Programom predviđeno da se pomoć na osnovu ove linije dodjeljuje kao pomoć male vrijednosti, Agencija ukazuje da de minimis pomoći se ne mogu dodijeliti za izvoz ili za upotrebu domaćih proizvoda umjesto uvoznih, kao ni za finansiranje osnivanja i upravljanja distributivne mreže u drugim državama članicama. Pomoći za troškove učestvovanja na sajmovima, odnosno troškove studija, ili savjetodavnih usluga potrebnih za uvođenje novog ili postojećeg proizvoda na novo tržište u drugoj državi članici ili trećoj zemlji, obično ne čine pomoć za izvoz.

Gornja granica za pomoći male vrijednosti je do 300.000,00 € tokom perioda od tri fiskalne godine i naknada za iznose pomoći koji nisu u obliku novčanih pomoći, potrebno je pretvoriti u njihovu bruto novčanu vrijednost (ekvivalent subvencije).

Cijeneći činjenicu da je Ministarstvo potvrdilo da postoji kumulacija ove mjere sa nekom drugom pomoći (de minimis, pomoć iz budžeta države, iz budžeta opštine, budžeta javnog preduzeća, pomoć iz strukturnih fondova) za pokrivanje istih opravdanih troškova, Agencija ukazuje na obavezu poštovanja pravila kumulacije de minimis pomoći. S tim u vezi, prije dodjele de minimis pomoći, davalac pomoći mora od korisnika dobiti izjavu o drugim de minimis pomoćima, kao i o drugim državnim pomoćima za pokrivanje istih opravdanih troškova, koje je preduzetnik primio tokom predmetne fiskalne godine i u prethodne dvije fiskalne godine, kako bi se utvrdilo da nova de minimis pomoć neće preći gornju granicu za de minimis pomoći. Obrazac izjave za de minimis pomoći je javno dostupan na internet stranici Agencije - www.azzk.me.

Predmet Programske linije za početnike u biznisu i pružanje nefinansijske i finansijske podrške za osnivanje novih preduzeća, Agencija konstatuje da se ne radi o državnoj pomoći, ukoliko se sredstva dodjeljuju korisnicima koja u momentu primanja sredstava ne obavljaju privrednu djelatnost, niti učestvuju na tržištu, te nijesu korisnici državne pomoći, u smislu člana 2 tačka 2 Zakona, koja glasi: „državna pomoć je pomoć koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu“. Dakle, ukoliko korisnici ove programske linije u momentu dobijanja sredstava/benefita još uvijek nijesu učesnici na tržištu, odnosno nijesu se registrovali kao preduzetnici, posledično se zaključuje da realizacija programske linije ne ugrožava konkurenciju i ne utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država saglasno potvrđenim međunarodnim ugovorima (član 2 tačka 4 Zakona). Pravila o državnoj pomoći primjenjuju se samo ako je korisnik pomoći „preduzetnik“, definisano je u Obavještenju Komisije o pojmu državne pomoći iz člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (2016 / C 262/01) (Odeljak 2. tačka 6.), koje se primjenjuje u Crnoj Gori putem Pravilnika. Sud pravde je dosljedno definisao preduzetnike kao subjekte koji obavljaju privrednu djelatnost, bez obzira na njihov pravni status i

način na koji se finansiraju.

Ukoliko pak ovu programsku liniju koriste preduzeća koja u momentu dodjele pomoći imaju registrovan biznis, odnosno pomoć se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu, radi se o de minimis pomoći.

Imajući u vidu iznijeto, odlučeno je kao u dispozitiva ovog rješenja.

Uputstvo o pravnoj zaštiti: Protiv ovog rješenja može se pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema ovog rješenja.

PREDSJEDNIK SAVJETA
Dragan Damjanović